

Overzicht rechterlijke uitspraken in de zaak Zwolsche Algemeene/de Greef

De buschauffeur De Greef wordt op 29 september 1990 op 37-jarige leeftijd van achteren aangereeden terwijl hij in een personenauto voor een stoplicht staat te wachten. Hij loopt een whiplash op en probeert zijn werk te hervatten, maar slaagt daar uiteindelijk maar voor 50% in. Voor de overige 50% wordt hij in 1992 afgekeurd. De Greef lijdt dus een inkomensverlies en vordert vervolgens met bewonderenswaardige volhardendheid zijn schade.

Rechtbankvonnissen	Niet gepubliceerd.	Voor de rechtbank zijn de deskundigenberichten tot stand gekomen die het Hof Den Bosch in zijn eerste arrest noemt.
Laatste tussenvonnis van de Rechtbank Den Bosch op 16 februari 1996.	Niet gepubliceerd; gedeeltelijke informatie kenbaar uit conclusie A-G Keus voor ZA/de Greef II en uit arrest Hof Den Bosch 30 mei 2023.	De rechtbank wijst een schadevergoeding toe en stelt De Greef in de gelegenheid om zich uit te laten over zijn toekomstig verlies arbeidsvermogen en over de wettelijke rente. ZA stelt hoger beroep in tegen het tussenvonnis.
Hof Den Bosch 10 september 1997	ECLI:NL:GHSHE:1997:2	
<p>“Het hof beschikt thans over rapporten van (..) N. Padt, neuroloog, W.S. Zeegers, orthopaed, E.M.M. Oostdam, klinisch psycholoog, J.F. de Rijk-van Andel, neuroloog, H. Herngreen, neuroloog- psychiater, en G.K. van Wijngaarden, neuroloog. (...)</p> <p>Het hof laat het commentaar van dr. Van Wijngaarden voorsnog buiten beschouwing. In de eerste plaats heeft hij [geïntimeerde] niet onderzocht, doch louter het dossier bestudeerd. In de tweede plaats merkt het hof op, dat ook indien - ervan uitgaande dat de stoornissen wel degelijk geobjectiveerd kunnen worden - het bewijs in natuurwetenschappelijke zin tussen die stoornissen en het ongeval niet kan worden geleverd, onder omstandigheden desondanks kan worden aangenomen dat die stoornissen het gevolg zijn van het ongeval, in een situatie data) het ongeval vaststaat, b) de stoornissen vast staan, c) geen aanwijzingen voorhanden zijn dat die stoornissen ook voor het ongeval reeds bestonden, end) het ongeval op zich dergelijke stoornissen kan veroorzaken. In de derde plaats leent de vraag in hoeverre bepaalde gebreken leiden tot arbeidsonge- schiktheid zich, ten dele, wel voor beoordeling door een medisch specialist.</p> <p>Het hof heeft, gelet op het vorenoverwogene, behoefte aan nadere voorlichting door deskundigen.”</p> <p>Het hof neemt zich voor een orthopeed en een neuroloog te benoemen en formuleert een vraagstelling.</p>		
Hof Den Bosch 28 januari 1998	ECLI:NL:GHSHE:1998:2	Het hof benoemt de neuroloog Berendes en de orthopeed Kramer, tevens de arbeidsdeskundige Pigge, en formuleert opnieuw een vraagstelling.

Hof Den Bosch 1 juli 1998	ECLI:NL:GHSHE:1998:3	De medici hebben hun rapport uitgebracht, de arbeidsdeskundige nog niet. Het hof besluit eerst over de medische aspecten te oordelen.
Hof Den Bosch 19 april 1999	ECLI:NL:GHSHE:1999:3	Het hof bekrachtigt het vonnis van de Rechtbank Den Bosch van 16 februari 1996, waarin De Greef een schadevergoeding werd toegekend. Het hof brengt alleen een wijziging van de wettelijke rente aan, die hier van ondergeschikt belang is. Wel van belang zijn de theoretische overwegingen van het hof, zie de volgende rij.
<p>{Hof 1}</p> <p>“Het beeld, dat uit vrijwel alle onderzoeken oprijst, is dat van een man die voor het ongeval niet leed aan (latente of manifeste) fysieke of psychische klachten die hem in de uitoefening van zijn werk belemmerden, en dat hij na en als gevolg van het ongeval klachten heeft gekregen, welke klachten bij de huidige stand van de medische techniek niet herleid kunnen worden tot orthopedisch of neurologisch waarneembare afwijkingen, gebreken of beschadigingen, doch welke klachten wel degelijk reëel zijn, niet worden gesimuleerd en niet worden overdreven; in tegendeel wil De Greef juist graag weer aan het werk. (...)</p> <p>Ofschoon iemand die stelt schade te lijden in het algemeen die schade aannemelijk dient te maken, brengt de omstandigheid dat het hier gaat om een syndroom waarvan algemeen bekend is dat dit moeilijk of slechts in beperkte mate tot concreet waarneembare medische stoornissen valt te herleiden, met zich mede dat de eisen die aan het bewijs kunnen worden gesteld niet al te hoog dienen te zijn. Het komt dan —tot op zekere hoogte—voor risico van de veroorzaker van het ongeval dat het oorzakelijke verband tussen ongeval en klachten zich niet rechtstreeks laat aantonen en dat de klachten evenmin te herleiden zijn tot medisch vaststelbare afwijkingen.”</p> <p>{Hof 2}</p> <p>“De beide door het hof benoemde deskundigen hebben geoordeeld dat van objectiveerbare stoornissen geen sprake was, doch hebben —mede gelet op de redactie van de vragen —daarbij het begrip 'stoornis' in beperktere zin opgevat dan het hof bedoelde. Het hof had niet enkel het oog op 'stoornissen' in de zin van medisch waarneembare beschadigingen, afwijkingen of gebreken (van orthopedische of van neurologische aard) doch ook op het bestaan van 'klachten' die weliswaar naar hun aard subjectief van aard zijn doch waarvan niettemin objectief vastgesteld kan worden dat zij aanwezig, reëel, niet ingebeeld, niet voorgewend, en niet overdreven zijn. Uit de antwoorden van de deskundigen komt echter ook het antwoord op die vragen voldoende uit de verf.</p> <p>Volgens De Zwolsche zouden de deskundigen tot de conclusie zijn gekomen dat het ongeval geen medische vaststelbare gevolgen zou hebben gehad. Ofschoon dit standpunt van De Zwolsche, naar de letter genomen, niet onjuist is, doet dit niet geheel recht aan de strekking van de rapportage, welke immers erop neerkomt dat het ongeval wel degelijk —reële—klachten ten gevolge heeft gehad, zij het dat voor die klachten geen medisch vaststelbare oorzaken vallen aan te wijzen.”</p>		

Hoge Raad 8 juni 2001	ECLI:NL:HR:2001:AB2054, ZA/De Greef I	De Hoge Raad verwerpt het cassatieberoep van de Zwolsche met de volgende juridische overwegingen.
<p>{ad Hof 1}</p> <p>“Met die overweging heeft het Hof immers, in overeenstemming met zijn in cassatie niet bestreden uitgangspunt dat in een geval als het onderhavige niet al te hoge eisen aan het bewijs van het oorzakelijke verband tussen het ongeval en de gezondheidsklachten kunnen worden gesteld, tot uitdrukking gebracht dat het ontbreken van een specifieke, medisch aantoonbare verklaring voor de klachten in die zin voor risico van de veroorzaker van het ongeval komt, dat dit niet in de weg staat aan het oordeel dat het bewijs van het oorzakelijk verband geleverd is.”</p> <p>{ad Hof 2}</p> <p>“Anders dan onderdeel 1.3 tot uitgangspunt neemt, heeft het Hof zijn oordeel dat tussen het ongeval en de gezondheidsklachten van De Greef het vereiste oorzakelijke verband bestaat niet uitsluitend (curs. CR) gebaseerd op het bestaan van klachten die weliswaar naar hun aard subjectief zijn doch waarvan niettemin objectief kan worden vastgesteld dat zij aanwezig, reëel, niet ingebeeld, niet voorgewend, en niet overdreven zijn. De beide klachten van onderdeel 1.3 kunnen daarom wegens gemis aan feitelijke grondslag evenmin tot cassatie leiden.”</p> <p>Het arrest ZA/de Greef I betekende echter niet dat de zaak was afgerond. De uitspraak van de Rechtbank Den Bosch waartegen de Zwolsche hoger beroep had ingesteld bevatte nog geen eindbeslissing over het toekomstig verlies arbeidsvermogen. Dus De Greef laat de zaak weer bij de Rechtbank Den Bosch op de rol zetten om daarover een eindbeslissing uit te lokken.</p>		
Rechtbank Den Bosch 31 juli 2002	ECLI:NL:RBSHE:2002:79	Om die schade te berekenen, verwijst de rechtbank de zaak naar de schadestaatprocedure.
Rechtbank Den Bosch 5 januari 2005	ECLI:NL:RBSHE:2005:1396	De rechtbank constateert dat de Zwolsche al € 43.390,17 aan voorschotten heeft betaald terzake van toekomstig verlies arbeidsvermogen, en kent nog eens € 54.446,12 toe. Voor verlies verdienvermogen kent de rechtbank in totaal € 89.361 toe.
Hof Den Bosch 17 mei 2011	kenbaar uit NJ 2014/128	Het hof oordeelt dat De Greef na het ongeval voor 25% arbeidsongeschikt is en verwerpt de stelling van De Greef dat bindend zou zijn dat het GAK hem voor 50% arbeidsongeschikt houdt.

Hof Den Bosch 17 april 2012	kenbaar uit NJ 2014-128	Het hof handhaaft het percentage van 25% Ao in dit eindarrest en wijst € 30.828,31 voor verlies verdienvermogen toe. De toewijzing van € 89.361 voor verlies verdienvermogen vervalt dus, en De Greef moet terugbetalen.
Hof Den Bosch 7 augustus 2012	kenbaar uit conclusie A-G Keus, ECLI:NL:PHR:2013:2160	Het hof corrigeert een verschrijving op grond van art. 31 en 32 Rv en kent € 29.694,81 voor verlies verdienvermogen toe. Het is nu De Greef die in cassatie komt tegen dat oordeel.
Hoge Raad 20 december 2013	ECLI:NL:HR:2013:2138, ZA/De Greef II.	De Hoge Raad vernietigt het eindarrest Hof Den Bosch 7 augustus 2012. Het hof heeft over het hoofd gezien dat zijn eerdere arrest van 19 april 1999 in kracht van gewijsde is gegaan, en daarin werd bepaald dat De Greef tot 19 april 1999 voor 50% Ao is. Vanaf 19 april 1999 is De Greef wel voor 25% Ao. Vervolgens neemt de Hoge Raad “zelf de rekenmachine ter hand” (woorden van Arvin Kolder) en berekent de schade verlies verdienvermogen vanaf 19 april 1999 op € 39.412,50. Aangezien de rechtbank € 89.361 had toegekend voor verlies verdienvermogen vanaf 19 april 1999, moet De Greef een aanzienlijk bedrag terugbetalen omdat dat vermeerderd wordt met wettelijke rente.
De Greef stelt na het voorgaande arrest een aantal van zijn vroegere rechtshelpers aansprakelijk omdat zij fouten zouden hebben gemaakt bij een aantal schadeposten, en meest verstrekkend, dat zij fout gehandeld hebben bij de totstandkoming van een deskundigenrapport waarbij zijn Ao op 25% is gesteld. De Greef meent dat hij voor 50% Ao is, zoals het GAK ook bij hem heeft vastgesteld.		
Rechtbank Oost-Brabant 8 juni 2022	niet gepubliceerd.	De rechtbank wijst de vorderingen van De Greef af en hij komt in hoger beroep.
Hof Den Bosch 30 mei 2023	ECLI:NL:GHSHE:2023:1759	Het hof verwerpt het beroep van De Greef. Op het Groninger Letselschadecongres meldde Arvin Kolder dat De Greef cassatie heeft ingesteld.

14 (min of meer) kenbare uitspraken dus, maar onbekend is hoeveel vonnissen de Rechtbank Den Bosch heeft gewezen voor zijn laatste tussenvonnissen op 16 februari 1996. Voor ZA/de Greef I zijn 8 medische deskundigenberichten gewezen en 1 rapport van een arbeidsdeskundige, totaal 9. Ná ZA/de Greef I zijn ook nog deskundigenberichten tot stand gekomen, waaronder ook rekenkundige. Aangezien die uitspraken niet volledig zijn gepubliceerd, valt niet meer te achterhalen hoeveel dat er zijn. Heeft De Greef baat gehad bij zijn inspanningen? Onder andere omdat 1. het laatste tussenvonnissen van de Rechtbank Den Bosch van 16 februari 1996 niet is gepubliceerd, 2. de afspraken van De Greef met zijn rechtshelpers had zich aan het zicht onttrekken en 3. niet zichtbaar is wat er in onderhandelingen met de wettelijke rente is gebeurd, is niet te achterhalen of De Greef met zijn volhardendheid ook geldelijk iets heeft gewonnen. Maar het belang van zijn inspanningen voor de rechtsvorming staat recht overeind, en die inspanningen zijn van blijvende betekenis. Ook al zal niemand blij worden van deze procesgang. Oorzaak is mijns inziens het verlot van de rechtbank aan ZA om hoger beroep in te stellen tegen het tussenvonnissen van 16 februari 1996. Tussentijds hoger beroep is een recept voor een moeizame procesgang, dat is in meer zaken te zien.

Clemens Roijackers, 7 september 2023.